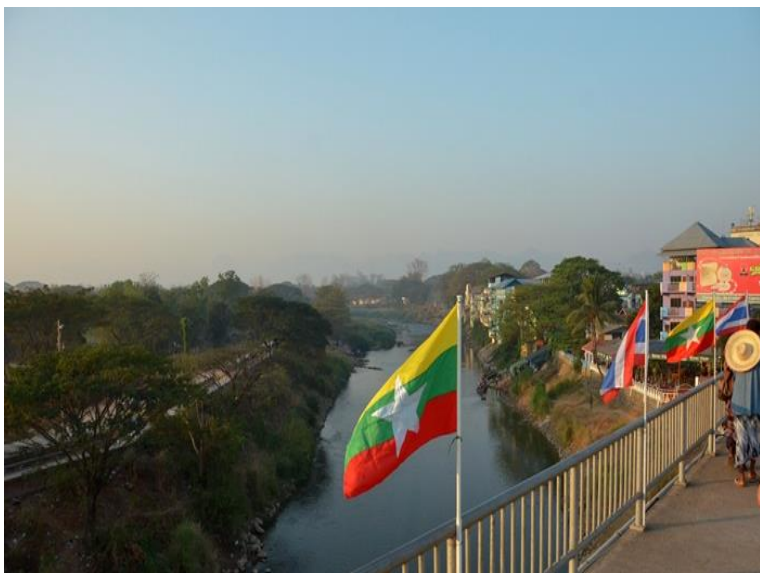

บทความที่ : 7
Article :

**มาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของ
เยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี**

**Measures for Protection of Thai Children under
Gambling Problem in Maesod – Myawaddy Border**

[Received Date: February 1, 2020 / Accepted Date: May 4, 2020]

วสันต์ ปวนป่วนวงศ์*

Wasan Pounpunwong*

---

*สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม [Program of Political Science, College of Local Management
and Development, Pibulsongkram Rajabhat University];

E-mail: reddevil_small@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหามาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีของภาคส่วนต่างๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาสังคม และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1. มาตรการและการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ได้แก่ การเข้มงวดโดยการกำหนดเวลาห้ามไปยังประเทศเพื่อนบ้าน การรณรงค์ให้เห็นถึงผลกระทบของการเล่นการพนันผ่านป้ายสัญลักษณ์ จัดตั้งคณะกรรมการในรูปแบบการเปิดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกต้นเดือน เป็นต้น 2. มาตรการและการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษา ได้แก่ การจัดตั้ง ค่ายคุณธรรม ปลุกฝังค่านิยมการเลี่ยงการพนันผ่านหลักสูตรการเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการครูอาจารย์ในการตรวจเยี่ยมนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น 3. มาตรการและป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีของภาคประชาสังคม ได้แก่ ช่วยรณรงค์และสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนในเรื่องปัญหาการพนัน ขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการท่าข้ามเรือไปยังบ่อนการพนันในจังหวัดเมียวดีให้มีการตรวจสอบดูแลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ การปลุกฝังจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนโดยที่ชาวบ้านและผู้นำชุมชนได้ร่วมมือกับโรงเรียนในพื้นที่จุดเสี่ยงที่อยู่ในพื้นที่บริเวณนั้น เป็นต้น ข้อเสนอแนะในงานวิจัย ได้แก่ 1. ควรมีการตรวจสอบควบคุมตลอดเวลาจากตัวแทนทั้งหน่วยงานรัฐและภาคประชาสังคม 2. ควรมีคณะทำงานที่ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังข่าวสารและให้ความรู้เกี่ยวกับการพนันแก่ประชาชนในพื้นที่ 3. ชุมชนควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งในชุมชนโดยการพบปะพูดคุยเกี่ยวกับเยาวชนและการพนัน นำไปสู่การ

ออกแบบการตรวจเยี่ยมและเฝ้าระวังเยาวชน 4. ชุมชนควรร่วมกันร่างธรรมนูญชุมชนโดยขอความเห็นในการลงประชามติร่วมกัน ในประเด็นเกี่ยวกับการพนัน

คำสำคัญ : การพนัน; เยาวชน; ชายแดนแม่สอด – เมียวดี

Abstract

This article has an objective of searching a preventive guideline of gambling problem of youth in Maesod - Myawaddy border from many sectors such as government sector, civil society, and local citizens. The researcher selects (Qualitative Research) for finding out the results. The results consist of 3 issues; 1. Measures for protection of Thai children under gambling problem of provincial and local administrative officer such as time restriction of the border crossing, signage campaign for problem gambling awareness, committee establishment for setting monthly meeting with relevant department, etc. 2. Academy's measures for protection of Thai children under gambling problem such as moral camp establishment, module setting to build gambling harm awareness, teacher committee establishment for visiting students, academy activity encouragement, etc. 3. Civil society's measures for protection of Thai children under gambling problem in Maesod - Myawaddy border such as campaign for educating children on gambling problem, requesting for cooperation from local boat operator and government sector to supervise children, building deep awareness for children and youth with encouragement of villagers & community leader along with red-zone-area school, etc. The research's suggestions are shown as below; 1. To supervise children strictly by representative

of government sector and civil society. 2. To establish working group comprising government sector and civil society for educating and updating local people gambling information. 3. To establish local committee for communicating and monitoring gambling problem of children. 4. To write a local constitution in a referendum with main gambling problem-related topic.

Keywords: Gambling; Youth; Maesod – Myawaddy Border

บทนำ

การเกิดขึ้นของการพนันมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของมนุษย์มาอย่างยาวนาน ส่วนใหญ่การพนันจะมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นของชุมชนใดชุมชนหนึ่งโดยการเล่นการพนันส่วนใหญ่จะปรากฏออกมาในรูปแบบการเสี่ยงโชคหรือการพยากรณ์เหตุการณ์หรือการกระทำบางอย่างโดยมีสิ่งของมีค่าเป็นรางวัล ขึ้นอยู่กับข้อตกลงหรือเงื่อนไขของการพนันนั้นๆ กล่าวโดยภาพรวม การพนันก็คือการเล่นชนิดหนึ่งเพื่อเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดด้วยการเสี่ยงโชค ซึ่งเกิดจากการทำนายหรือคาดเดาผลที่เกิดขึ้นในอนาคต การพนันอาจแบ่งได้หลายอย่าง เช่น การพนันในการแข่งขัน ตัวอย่างเช่น เกมไพ่ เกมลูกเต๋า การพนันโดยการทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การแทงบอล การแทงม้า และการพนันที่ไม่มีการแข่งขันโดยขึ้นกับความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่เกิด เช่น หวয় เป็นต้น (วรการณ สามโกเศศ, 2551)

การเล่นการพนันในอดีต เป็นการเล่นพนันตามโอกาส เพื่อเพิ่มความสุขของการละเล่นในงานบุญประเพณีต่างๆ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า การพนันพื้นบ้าน เช่น การพนันไก่ชน การพนันวัวชน การพนันเรียวาว และบ่อนงานศพ เป็นต้น (วิเศษ สุจินพรัหม และคณะ, 2557 : 5-6) แตกต่างจากการพนันที่มากับความทันสมัย ดำเนินการในรูปแบบธุรกิจ แม้อ้างว่าการเล่นพนันเพื่อเป็นการผ่อนคลายหรือสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม แต่การลงทุนล้วนต้องแสวงหาผลกำไร ทำให้ต้องกระตุ้นให้คนเล่นการพนันมากขึ้น

ปัจจุบันกฎหมายไทยถือว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย (ยกเว้นสลากกินแบ่งรัฐบาลและการอนุญาตการเล่นพนันเป็นครั้ง ๆ เช่น งานกาชาด) แต่การลักลอบเล่นการพนันมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลักลอบมีบ่อนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในบางพื้นที่ของไทย ความนิยมเล่นการพนันของคนไทยส่งผลให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจคาสีโนตามแนวชายแดนไทย ซึ่งนักพนันไทยคิดว่าคาสีโนชายแดนเป็นบ่อนที่มีมาตรฐานสากล ทำให้สามารถสร้างความพึงพอใจ

และความมั่นใจให้ผู้ประกอบการพนันได้ (กฤษฎา พรประภา, 2560) เมื่อมีการปราบปรามการลักลอบเล่นการพนันเข้มงวดในประเทศไทย และจัดตั้งบ่อนเล่นการพนันซึ่งจากสถิติการจับกุมและทำลายบ่อนภายในประเทศไทยที่ผ่านมามีจำนวนประมาณ 1,500 แห่ง เป็นบ่อนที่ผิดกฎหมายและการลักลอบเล่นการพนัน เนื่องด้วยข้อกฎหมายดังกล่าวทำให้นักพนันบางส่วนจะไปเล่นการพนันตามเขตชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน บ่อนการพนันตามแนวชายแดนบางแห่งมีลูกค้าหลักเป็นคนไทย ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มเยาวชนไปจนถึงผู้สูงอายุ (รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2555 : 3)

ปัจจัยดึงดูดนักพนันไทยของบ่อนการพนันในพื้นที่แนวชายแดนก็คือ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบวงจร ในพื้นที่ใกล้กับจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรน โดยมีเป้าหมายอำนวยความสะดวก สำหรับนักเล่นพนันชาวไทยโดยเฉพาะ เปิดให้บริการทั้งโรงแรมและคาสิโนอย่างเต็มรูปแบบมีการบริการตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งรัตพงษ์ สอนสุภาพ อธิบายว่าการขยายตัวของบ่อนการพนันในพื้นที่ชายแดนเกิดจากหลายประเทศในโลกอนุญาตให้ธุรกิจการพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมายและมุ่งหารายได้จากธุรกิจนี้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียที่ให้การสนับสนุนมากขึ้นทำให้เอเชียกำลังจะกลายเป็นตลาดใหม่ของธุรกิจการพนันถูกกฎหมายที่ใหญ่ที่สุดในโลกโดยจะแทนที่ตลาดเดิมคืออเมริกาและยุโรป การพัฒนาธุรกิจการพนันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากรูปแบบธุรกิจการพนันแบบเดิม โดยเปลี่ยนมาอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เนื่องจากได้รับอิทธิพลของโลกยุคโลกาภิวัตน์ (รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2556) ฉะนั้นจึงทำให้การพนันออนไลน์ค่อยๆ เติบโตสูงขึ้นอย่างมาก ทั้งรัฐบาลในหลายประเทศ ก็พยายามปรับเปลี่ยนให้บ่อนการพนันแบบเดิมๆ มีสภาพเป็นแหล่งบันเทิงรีสอร์ตโดยมีสถานบริการต่างๆ เช่น ผับบาร์ ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงแรม และคาสิโน เป็นต้น ทั้งนี้สิ่งอำนวยความสะดวกแล้วในพื้นที่บ่อนการพนันยังคงเป็นพื้นที่ที่อำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้นไม่สามารถสถาปนาอำนาจได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวจึงมักมีปัญหาอื่นๆ อีกหลายอย่างตามมา เช่น ปัญหาเงินตราไหลออกนอกประเทศ การแหล่งฟอกเงินของ

ธุรกิจผิดกฎหมาย การค้ายาเสพติด การค้าโสเภณีข้ามชาติ และการค้าสินค้าหนีภาษี การเป็นแหล่งซ่องสุมอาชญากรที่หลบหนีการจับกุม ทั้งนี้ รวมถึงปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาครอบครัว และการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น (รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2556)

สำหรับชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากและจังหวัดเมียวดี สำนักข่าว Northern new รายงานเว็บไซต์โดยมีการรายงานถึงสถานการณ์การเปิดบ่อนการพนันในพื้นที่ชายแดนว่ามีการขยายตัวของบ่อนคาสิโนขึ้นประมาณ 10 กว่าแห่ง ส่งผลให้เงินลงทุนจากปากไทยและฝั่งเมียนมาเข้าไปลงทุนในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับธุรกิจบ่อนการพนันนี้ (Northern new, (2556) จากการเติบโตขึ้นของบ่อนการพนันในพื้นที่ชายแดนไทยกับประเทศเมียนมาพบว่ามีขณะนี้บ่อนชายแดนเริ่มมีการปรับตัวเพื่อขยายฐานผู้เล่นหน้าใหม่เข้าสู่ธุรกิจการพนัน โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่นิยมเล่นไอทีและชื่นชอบกีฬาฟุตบอล ฉะนั้นจากการปรับตัวของธุรกิจการพนันที่มุ่งกลุ่มผู้ใช้บริการไปเป็นกลุ่มเยาวชน จากข้อมูลสถานการณ์การเล่นการพนันของกลุ่มเยาวชนในปี พ.ศ. 2560 ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า เยาวชนไทยตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกชักจูงเข้าสู่วงจรของการเล่นการพนัน โดยโอกาสดังกล่าวเริ่มจากการที่เยาวชนมีประสบการณ์ในการเล่นการพนัน เช่น การเล่นหวยใต้ดิน ไพ่ และสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น โดยปรากฏข้อมูลตามตัวเลขเชิงสถิติคือ เยาวชน อายุ 15-25 ปี โดยการสำรวจพบว่ามีเยาวชนประมาณ 3.649 ล้านคน เล่นการพนันในปี 2560 คิดเป็น ร้อยละ 36.9 หรือประมาณกว่า 1 ใน 3 ของเยาวชนทั้งหมด จากผลการสำรวจดังกล่าวด้วยบริบทและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวจึงทำให้เยาวชนมีโอกาสดูถูกชักจูงเข้าสู่วงจรการพนัน เมื่อเยาวชนเหล่านี้ได้ก้าวเข้าสู่วงจรของการพนันก็จะมีแนวโน้มที่จะถอนตัวยากและใช้เงินในการเล่นการพนันมากยิ่งขึ้น ผลที่ตามมาคือหนี้สิน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน และปัญหา

ครอบครัว สถานการณ์ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมาก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือภาคประชาสังคมจำเป็นต้องมีกลไกในการป้องกันและสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับการพนันให้กับเยาวชน ทั้งนี้ในรายงานสถานการณ์การค้าเด็กในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงระบุว่าในพื้นที่ชายแดนที่มีการพบว่าเยาวชนไทยส่วนหนึ่งเข้าไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้านก่อให้เกิดปัญหาการค้าประเวณี การกดขี่แรงงาน ยาเสพติด และปัญหาการลักพาตัวเยาวชน เนื่องจากพฤติกรรมของเยาวชนที่ถล่ล่กในการเล่นการพนันและไม่มีเงินชดใช้บ่อนการพนันซึ่งในที่สุดก็นำมาด้วยปัญหาดังกล่าว (การค้าเด็กในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง, 2559) ถึงแม้ว่าบ่อนการพนันจะอยู่ในฝั่งของประเทศเพื่อนบ้าน แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคให้เด็กและเยาวชนไทยเข้าไปใช้บริการ และท้ายสุดจากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในการสำรวจพื้นที่บ่อนการพนันแม่สอด-เมียวดี พบว่ามีข้อมูลเชิงตัวเลขที่สอดคล้องกับประเด็นที่ว่า ณ ปัจจุบันมีเยาวชนในพื้นที่ชายแดนเข้าสู่วงจรของบ่อนการพนันมากขึ้น กล่าวคือ ประมาณการที่เยาวชนข้ามฝั่งไปยังบ่อนการพนันในเมียวดีทั้งที่เล่นการพนันและเข้าไปทำงานในบ่อนคาสีโนจำนวนเยาวชนทั้งหญิงและชายที่ข้ามฝั่งไปยังเมียวดีคอมเพล็กซ์ (Myawaddy Complex) รวม 81 คน และสตาร์คอมเพล็กซ์ (Star Complex) รวม 23 คน ภายในช่วงเวลาประมาณ 1 เดือน (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2562 : 73) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษามาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีโดยมุ่งอธิบายผ่านความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาสังคม และประชาชนในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหามาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีของภาคส่วนต่างๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาสังคม และประชาชนในพื้นที่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการนำเสนอ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร หนังสือ ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานของรัฐและกลุ่มภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี

2) สำรวจพื้นที่และได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ทั้งนี้รวมถึงการใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) เพื่อสังเกตการณ์ทางข้ามไปฝั่งบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้านว่ามีเยาวชนข้ามฝั่งไปยังบ่อนการพนันดังกล่าวหรือไม่

3) สร้างเครื่องมือวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ และกลุ่มภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีที่มีการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับเยาวชนที่มีประสบการณ์เล่นการพนันในพื้นที่โดยพิจารณาจากเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามที่มีความน่าสนใจในประเด็นที่ศึกษา อาทิ เคยเข้าไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน เคยทำงานอยู่ในบ่อนการพนัน เคยเล่นการพนันจนนำมาสู่ปัญหาด้านต่างๆ เป็นต้น

4) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อำเภอแม่สอด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น จำนวน 1 ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ 1.ประเด็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จากแบบสอบถาม 2. ปรึกษาหารือในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันเยาวชนในการเล่นการพนันในพื้นที่ และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) กับตัวแทนภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) จำนวน 2

คน ครูโรงเรียน 4 คน ผู้นำชุมชน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน ทำการการสนทนากลุ่มย่อยทั้งหมด 1 ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ 1.นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จากแบบสอบถาม 2. ปรัชญาหรือในการสร้างภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมในการคั่นหามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในการเล่นการพนัน

5) การใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) เพื่อสังเกตการณ์ทางเข้าไปฝั่งบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้านว่ามีเยาวชนเข้าไปฝั่งบ่อนการพนันดังกล่าวหรือไม่

ทั้งนี้ ถ้าการสนทนากลุ่มย่อยยังได้ข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้วิจัยอาจจะสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้เกี่ยวข้องบางคนเพิ่มเติมด้วย แล้วนำมาประมวลผลและนำมาพรรณนาเป็นข้อมูลผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. มาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

1) ในส่วนของมาตรการป้องกันทางอำเภอจะเป็นมาตรการทางกฎระเบียบ มีการเข้มงวดในบริเวณ จุดข้าม มีการกวดขันเรื่องเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงจะเข้าไปเล่นการพนัน มีการกำหนดเวลาการข้ามได้จนถึงเวลา 20.30 น. ของทุกวัน มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างเป็นตำรวจ ทหาร และทั้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง มีการตรวจสอบควบคุมตลอดเวลา (สัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านบ้านท่าอาจ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก)

2) มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนผ่านรูปแบบการเปิดประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทุกต้นเดือน มีผู้ใหญ่บ้าน กำนัน มีการนำข้อมูล

เกี่ยวกับสถานการณ์การพนันเข้ามาพุดคุย เช่น การลักลอบเล่นการพนัน การลักลอบเข้าไปเล่นการพนันในเวลากลางคืนที่รัฐกำหนด เป็นต้น

3) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนผ่านเครือข่ายผู้ใหญ่บ้านและกำนันในการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและเฝ้าระวังปัญหาของครอบครัวที่เกิดจากการติดหนึ่การพนัน รวมถึงการเป็นศูนย์การในการรับแจ้งข้อมูลของครอบครัวที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพนัน

4) มาตรการการป้องกันและห้ามปรามปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนผ่านป้ายสัญลักษณ์ ในหน่วยงานในระดับจังหวัดและในระดับท้องถิ่น

5) มาตรการการป้องกันและห้ามปรามปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนผ่านการรณรงค์ให้เห็นถึงผลกระทบของการเล่นการพนัน การตระหนักถึงผลกระทบของการเล่นการพนัน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ที่จะต้องรองรับการเข้ามาของนักพนันที่เข้ามาในพื้นที่

6) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนผ่านโครงการของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการจัดการจัดพื้นที่ให้เยาวชนออกกำลังกายในช่วงหลังเลิกเรียนและมีการจัดโครงการการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะการแข่งขันฟุตบอลในระดับชุมชนซึ่งวัตถุประสงค์หลักก็คือต้องการให้กลุ่มเยาวชนและเด็กนักเรียนในพื้นที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นอกจากนี้ผลจากการวิจัยพบว่า มาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในระดับจังหวัดและท้องถิ่น มีข้อจำกัดและขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรการและแนวทางการป้องกันดังกล่าว คือ ปัญหาที่เกิดจากภาครัฐทั้งในระดับจังหวัดและท้องถิ่นมีการบังคับกฎหมายอย่างไม่เข้มงวดและครอบคลุมในพื้นที่ ดังเช่น กรณีจุดข้ามฟากโดยที่ผ่านมายังคงมีการปล่อยปะละเลยให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเล่นการพนันในบ่อนคาสีในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้รวมถึงมีการเล่นการพนันอยู่ฝั่งแม่สอดโดยเฉพาะช่วงงานประเพณี ฉะนั้นทางออกของปัญหาคือต้องปฏิรูปเชิงโครงสร้างของการ

บังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบอย่างจริงจัง โดยให้มีการกำหนดโทษและค่าปรับ เพื่อสร้างเป็นแนวทางในการห้ามปรามการละเลยของเจ้าหน้าที่และการลักลอบข้ามไปเล่นการพนันของเยาวชนรวมถึงการลักลอบเล่นการพนันในพื้นที่แม่สอด (สังเคราะห์ข้อมูลจากจัดทำเวทีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ในประเด็นการสร้างแนวทางป้องกันและมาตรการในการป้องกันปัญหาเยาวชนเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562)

2. มาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษา

1) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษาปรากฏออกมาในรูปแบบการอบรมและกิจกรรมในอาทิ ค่ายคุณธรรม ปลุกฝังค่านิยมการเลี่ยงการพนันผ่านหลักสูตรการเรียน

2) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษาในรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการครูอาจารย์ในการตรวจเยี่ยมนักเรียนที่บ้านทั้งในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการติดการพนันและมีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่วิถีของการพนัน (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนบ้านท่าอาจ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562)

3) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กีฬา งานฝีมือ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าอาจพบว่าข้อมูลว่ากิจกรรมของโรงเรียนมีส่วนส่งเสริมการป้องกันปัญหาเรื่องการพนันได้

4) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของสถาบันการศึกษาได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านความมั่นคงตามจุดข้ามพากให้เกิดการตรวจสอบอย่างเคร่งครัดโดยเสนอว่าถ้าผู้ปกครองพาเด็กหรือเยาวชนไปด้วยก็ไม่สามารถอนุญาตให้ข้ามไปได้

อย่างไรนั้นถึงแม้ว่าสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่จะมีความตระหนักในการสร้างมาตรการและแนวทางในการป้องกันเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ แต่มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาก็สร้างขึ้นก็มักมีอุปสรรคในส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติในความเป็นจริง โดยในทางปฏิบัติสถาบันการศึกษาในพื้นที่พยายามเสริมสร้างหลักสูตรเสริมในประเด็นเรื่องการพนันเพื่อที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนและชาวบ้านในอำเภอแม่สอด ซึ่งในประเด็นนี้ถือว่าเป็นการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันในแต่ละภาคส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หลักสูตรดังกล่าวครอบคลุมถึงทุกมิติของปัญหา และท้ายที่สุดจะเชื่อว่าจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ แต่ในทางปฏิบัติด้วยความเชื่อเรื่องวิถีชีวิตการเล่นการพนันของคนในพื้นที่ที่มองว่าการพนันคือการแสวงหาโชค ลาภ ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นในการขอความร่วมมือจากชุมชนประชาชนในพื้นที่ยังให้ความร่วมมือน้อยและยังคงไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเล่นการพนันเป็นผลทำให้นำไปสู่พฤติกรรมการเล่นแบบของเยาวชนในการเล่นการพนันเป็นต้น (สังเคราะห์ข้อมูลจากจัดทำเวทีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ในประเด็นการสร้างแนวทางป้องกันและมาตรการในการป้องกันปัญหาเยาวชนเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562)

3. มาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีของภาคประชาสังคม

1) สภาคเด็กและเยาวชนตำบลท่าสายลวดก็ได้มีการประสานกับโรงเรียนมัธยมในพื้นที่ในช่วยรณรงค์และสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน (สัมภาษณ์ตัวแทนสภาคเด็กและเยาวชน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก) ฉะนั้นมาตรการทางด้านการป้องกันของภาคประชาสังคมในเบื้องต้นจึงอยู่ในรูปแบบการประสานความร่วมมือ การรณรงค์ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่

2) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของภาคประชาสังคมผ่านรูปแบบการปรึกษาและขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการทำข้ามเรือไปยังบ่อนการพนันในจังหวัดเมียวดีให้มีการตรวจสอบดูแลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ (สัมภาษณ์ผู้ประกอบการทำเรือข้ามฟาก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก)

3) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของภาคประชาสังคมผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนโดยที่ชาวบ้านและผู้นำชุมชนได้ร่วมมือกับโรงเรียนในพื้นที่จุดเสี่ยงที่อยู่ในพื้นที่บริเวณนั้น ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าอาจ โรงเรียนบ้านวังตะเคียน วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด โรงเรียนสรรพวิทย เป็นต้น (สัมภาษณ์ตัวแทนชาวบ้านในชุมชนท่าสายลวด)

4) มาตรการการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนของภาคประชาสังคมกับความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ นำโดยแกนนำชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ดำเนินการออกตรวจพื้นที่ตามงานประเพณีและพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงที่คาดว่าจะมีการลักลอบเล่นการพนัน

สำหรับ มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีของภาคประชาสังคม ผลการศึกษายังพบว่าการดำเนินการดังกล่าวมีอุปสรรคบางประการที่นำไปสู่การป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและขอความร่วมมือในการสอดส่องเด็กและเยาวชนในการเล่นการพนัน ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองข้ามไปเล่นการพนันในคาสิโนประเทศเพื่อนบ้าน แล้วพาเยาวชนไปด้วย ปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นอุปสรรคในเชิงการปฏิบัติที่เครือข่ายภาคประชาสังคมกำลังรณรงค์หามาตรการและแนวทางการป้องกันปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้เพื่อให้การดำเนินการของภาคประชาสังคมมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการแก้ไขปัญหา ภาคประชาสังคมจึงจัดประชุมชาวบ้านในทุกๆ ต้นเดือนของทุกเดือน จึงนำประเด็นเรื่องการพนันเข้าสู่การประชุมโดยเล็งเห็นว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการสื่อสารจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้นำไปถ่ายทอดต่อซึ่งอาจได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง แต่ก็เป็น

จุดเริ่มต้นของแนวทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ทั้งนี้รวมถึงประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการกำหนดแนวทางการแก้ไขที่ผู้ปกครองนำเด็กและเยาวชนข้ามฝั่งไปยังเมียวดี โดยมีการกำหนดค่าปรับสำหรับการพบเจอผู้ปกครองที่นำเด็กข้ามไปยังบ่อนการพนัน ทั้งนี้ทางภาคประชาสังคมจะร่วมกันในลักษณะของธรรมนูญชุมชนโดยขอความเห็นในการลงประชามติร่วมกัน ซึ่งจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการทำงานและกำหนดค่าปรับตามความเหมาะสม สำหรับเงินที่ได้จากการปรับจะนำไปพัฒนาให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน (ส่งเคราะห์ข้อมูลจากจัดทำเวทีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ในประเด็นการสร้างแนวทางป้องกันและมาตรการในการป้องกันปัญหาเยาวชนเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562)

อภิปรายผลการวิจัย

มาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ในระดับจังหวัด ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และมาตรการแนวทางป้องกันการเล่นพนันเข้ามาเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพของบทบาทของรัฐในการป้องกันและปราบปรามและมาตรการแนวทางป้องกันเกี่ยวกับปัญหาการพนันมีลักษณะอย่างไร โดยจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการปราบปรามการพนัน รวมถึงมาตรการการป้องกันปัญหาการพนันข้างต้นจะเห็นว่างานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมามีจะอาศัยกลไกของรัฐเป็นหลักซึ่งเกิดจากฐานคิดที่ว่ารัฐเป็นตัวแสดงหลักในการแก้ไขปัญหาเรื่องการเล่นการพนันทั้งปวง แต่ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นถึงความต่างออกไปจากรอบแนวคิดการแก้ไขปัญหาแบบเดิมที่ใช้รัฐเป็นพระเอกในการจัดการปัญหา โดยมุ่งให้ความสำคัญของภาคประชาสังคมมีบทบาทและมีส่วนร่วมในให้การแก้ไขปัญหาหรือสร้าง

แนวทางป้องกันปัญหา โดยปรากฏในผลการศึกษา ดังนั้น ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น จนถึงสถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมที่มีความร่วมมือในการกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาเยาวชนเล่นการพนัน

หากวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ว่าด้วยการป้องกันปราบปราม มาตรการแนวทางป้องกันการเล่นพนัน จะพบว่าสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ชูพงษ์ จารุตรรงค์ศักดิ์, 2545 : 20) ที่อธิบายแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการพนันของเด็กและเยาวชน ได้สรุปแนวทางควบคุมการเล่นการพนันไว้ 2 แนวทาง คือ 1. พยายามลดหรือจัดไปเพียงเท่าที่จะมีช่องทาง ปลุกฝังให้เลิกสันถนาการอย่างอื่นขึ้นมาทดแทนสิ่งที่เลิกไปได้ 2. การจัดระเบียบการพนันให้สอดคล้องกับการปฏิบัติภายในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการออกกฎหมายควบคุมและออกใบอนุญาตให้เล่นกันได้อย่างเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน โดยผลการวิจัยที่ปรากฏมาตรการที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเยาวชนเกี่ยวกับปัญหาการพนันมีทั้งมาตรการที่เป็นกลไกของรัฐและมาตรการที่เป็นกลไกของภาคประชาสังคมและชุมชนโดยการนำมาตรการดังกล่าวไปบังคับใช้ต้องดูบริบทของสถานการณ์ รวมถึงขอบเขตอำนาจของการใช้มาตรการด้วยเนื่องจากถ้าใช้ในฝั่งอำเภอแม่สอดย่อมมีอำนาจบทบาทใช้อย่างเต็มที่ แต่ในฝั่งเมียวดีอาจจะต้องอยู่ในรูปแบบการขอความร่วมมือในการใช้มาตรการดังกล่าว

จากความร่วมมือในการกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาเยาวชนในการเล่นการพนันมีความแตกต่างในประเด็นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในงานวิจัยของ กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร เรื่องเยาวชนกับการพนัน: ปัจจัยเสี่ยง ความเปราะบาง ผลกระทบทางสังคม อธิบายว่าปัจจุบันยังไม่มี การส่งเสริมให้เกิดนโยบายในการคุ้มครองเยาวชนผลกระทบจากปัญหาการพนันในภาพรวม และการสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้ตระหนักถึง

ผลกระทบทางสังคมต่อการป้องกันการพนันในสังคมไทยยังไม่เพียงพอต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะในการป้องกันเยาวชนจากการพนัน (กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร, 2559) แต่ในส่วนของการกำหนดมาตรการป้องกันมีความสอดคล้องกับ ศศิวิทย์ วังษ์มณฑา ที่อธิบายถึงแนวทางป้องกันเยาวชนเกี่ยวกับปัญหาการพนันผ่านงานวิจัยเรื่องการสำรวจชุดการเรียนรู้การป้องกันการพนันสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา โดยชี้ให้เห็นทั้งสองประเทศมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการพนันอย่างครบถ้วน (ศศิวิทย์ วังษ์มณฑา, 2561) และสำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อธิบายกลไกของภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนกับการพนันผ่านผลงานวิจัยเรื่องปัญหาการพนันฟุตบอลโลก 2018 กับเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่า การแก้ไขปัญหาเยาวชนกับการเล่นการพนันต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัวเป็นหลัก เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีต่อเยาวชนโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนัน รวมถึงสำนักข่าวไทยพีบีเอส ได้นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวกับภาคประชาชนที่เสนอแนวทางป้องกันเยาวชนจากการพนันพบว่า ภาคประชาสังคมได้มีการเรียกร้องภาครัฐดูแลผลกระทบจากการพนัน สรุปในประเด็นมาตรการการป้องกันปัญหาเยาวชนเล่นการพนันของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม จะเห็นว่ารัฐและภาคประชาสังคมจะต้องให้ความสำคัญในการมาตรการและบังคับใช้มาตรการและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันของเยาวชนอย่างจริงจัง (สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการ, 2561)

ท้ายสุดแล้วสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญตัวแสดงภาคประชาสังคมที่มีบทบาทมากกว่ารัฐผ่านกลไกที่เรียกว่า มาตรการทางสังคม โดยผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นว่ารัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดีได้เพียงลำพัง แต่ต้องการบูรณาการการแก้ไขปัญหาการพนันในเยาวชนร่วมกับตัวแสดงอื่นๆ ในมิติทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในรูปแบบของภาคี กลุ่มเครือข่าย ตลอดจน

ภารกิจของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวได้มีการดำเนินการอย่างครอบคลุม นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าองค์กรภาครัฐทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ต้องเป็นตัวแสดงขับเคลื่อนที่สำคัญในการใช้อำนาจในการจัดการ มาตราการป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี โดยชุมชนท้องถิ่นทั้งในระดับตำบล หมู่บ้าน ต้องเริ่มปรับตัวและเข้ามามีบทบาทในการจัดการกับปัญหาการพนันและปัญหาต่างๆที่จะตามมาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดเนื่องจาก ชุมชนท้องถิ่นจะเป็นปราการด่านแรกที่จะต้องรับมือกับปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่นโดยตรง การเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนเพื่อปรับตัวรองรับกับการขยายตัวทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียนที่อาจนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น ประกอบกับปัจจุบันจะพบว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นศูนย์กลางการจัดการปัญหาทุกระดับ และทุกประเภทเนื่องจากทุกหน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรมต่างคาดหวังที่จะพึ่งพาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ในการเป็นกลไกที่จะช่วยจัดการปัญหาในความรับผิดชอบของตน ในแง่ที่จะต้องเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา และมีการกำหนดเป้าหมายของการนำมาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนที่ชัดเจน เพื่อเป็นการชะลอการเริ่มเล่นการพนันของเด็กและเยาวชน และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพนันบริเวณพื้นที่ชายแดนในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากวิจัยสามารถเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการบังคับใช้ระเบียบอย่างเข้มงวดโดยไม่มีข้อยกเว้นในบริเวณจุดข้ามฝากไปฝั่งเมียวดีและควรมีการตรวจสอบควบคุมตลอดเวลาจากตัวแทนทั้งหน่วยงานรัฐและภาคประชาสังคม เพื่อเลี่ยงปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ทั้งนี้รวมถึงการไม่อนุญาตให้เล่นการพนันทุกชนิดในพื้นที่อำเภอแม่สอด โดยไม่มีข้อยกเว้น ถึงแม้ว่าจะเป็นเทศกาลหรืองานประเพณี
2. ควรมีคณะทำงานที่ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม เพื่อทำหน้าที่ในแจ้งข่าวสารและให้ความรู้เกี่ยวกับการพนันแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การพนันอย่างใกล้ชิด
3. ควรมีการกำหนดและจัดตั้งป้ายสัญลักษณ์เตือนเกี่ยวกับเงื่อนไขการเล่นการพนันโดยเฉพาะป้ายสัญลักษณ์ที่ห้ามเด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี บริบูรณ์เข้าไปยังบ่อนการพนันโดยไม่มีข้อยกเว้นทุกกรณี และป้ายสัญลักษณ์ต้องครอบคลุมในทุกพื้นที่ในอำเภอแม่สอด
4. ชุมชนควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งในชุมชนโดยการพบปะพูดคุยเกี่ยวกับเยาวชนและการพนัน นำไปสู่การออกแบบการตรวจเยี่ยมและเฝ้าระวังเยาวชน
5. ชุมชนควรร่วมกันร่างธรรมนูญชุมชนโดยขอความเห็นในการลงประชามติร่วมกัน ในประเด็นเกี่ยวกับการพนัน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเกิดจากการสนับสนุนเกื้อกูลจากบุคคลหลายท่าน โดยผู้เขียนจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน | CENTER FOR GAMBLING STUDIES คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(สสส.) ซึ่งเป็นผู้ให้ทุนในการทำโครงการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา เครือข่ายเยาวชน ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในการให้ข้อมูลและสนับสนุนในการทำงานภาคสนามของผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัย ได้แก่ นางสาวพัชรพร เทพนาชัย นายชาตรี สอนเทศ และนางสาวสร้อยสุดา มั่นหมาย โดยช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขบทความฉบับนี้ ทำให้บทความฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนหวังว่าบทความฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษา ถ้าผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

การค้าเด็กในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง. (2559). (ออนไลน์) สืบค้นจาก

https://www.safechildthailand.org/sites/default/files/THAI_Child-Trafficking-in-the-Mekong-Sub-Region-Safe-Child-Thailand.pdf

กาญจนาภา พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร. (2559). **เยาวชนกับการพนัน:**

ปัจจัยเสี่ยง ความเปราะบาง ผลกระทบทางสังคม. (ออนไลน์)

สืบค้นจาก

http://www.gamblingstudyth.org/imgadmins/research_file/2559-Kanyanapha-Youth-and-riskfactors.pdf

กฤษฎา พรประภา. (2560). พฤติกรรมการเล่นการพนันและความคิดเห็นของ

ประชาชนในประเทศไทยที่มีต่อสถานบันเทิงครบวงจร รีสอร์ททาคาสีโนในประเทศไทย. **Veridian E-Journal, Silpakorn University.** 10 (2), 1.

ชูพงษ์ จารุดำรงศักดิ์. (2545). **ผลกระทบที่มีต่อสังคมและครอบครัวจากการเล่น**

พนันฟุตบอล. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา

นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เดชา ตั้งสีฟ้า. (2551). คู่มือราชการ เขียนพื้นที่วัฒนธรรม : วาทกรรม วัฒนธรรม
ของประเทศไทยกับพื้นที่ในระหว่างไทย-มาเลเซีย. ในโสภี อุ่นทะยา.

(2557). วาทกรรมชายแดน. **วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง**, 10 (3): 49-68.

ยศ สันตสมบัติ. (2551). **อำนาจ พื้นที่และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์การเมือง**

วัฒนธรรมของชาติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยา

สิรินธร (องค์การมหาชน).

รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2555). **บ่อนการพนันตามแนวชายแดนผลกระทบและ**

แนวทางจัดการ (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน

การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2556). แฉไทยแห่บ่อนชายแดนปีละ 12 ล. ธุรกิจการพนัน

แถบเอเชียเพื่อจัด เจ้าของปรับกลยุทธ์ดึงดูดค้าวัยรุ่น. (ออนไลน์) สืบค้น

จาก <https://www.tcijthai.com/news/2013/01/scoop/2465>

วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์. (2562). **มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทย**

ในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี. (ออนไลน์) สืบค้นจาก

<http://www.gamblingstudy->

[th.org/document_research/19134/%E0%B8%B1youth-maesod-meawadee/](http://www.gamblingstudy-th.org/document_research/19134/%E0%B8%B1youth-maesod-meawadee/)

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2551). **การพนันหรือการเสี่ยงโชค**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก

<https://thaipublica.org/2013/06/gambling-or-gambling/>

วิเศษ สุจินทรัพย์ และคณะ. (2557). **พนันพื้นบ้าน: การรุกคืบของธุรกิจการพนัน**

สู่วิถีชุมชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันคณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิวิทย์ วงษ์มณฑา. (2561). **สำรวจชุดการเรียนรู้การป้องกันการพนันสำหรับ**

เด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา. (ออนไลน์)

สืบค้นจาก <http://www.gamblingstudy->

[th.org/imgadmins/research_file/ebook-60-24-Sasiwuth.pdf](http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/ebook-60-24-Sasiwuth.pdf)

สตีธร ธนาธิโชติ. (2561).หน่วยที่ 4 ทฤษฎีรัฐและอำนาจ. ใน **เอกสารชุดวิชา**

81713 การวิเคราะห์การเมือง. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการ. (2561). **ปัญหาการพนันฟุตบอลโลก 2018**

กับเยาวชนไทย. (ออนไลน์) สืบค้นจาก

http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/jul2

561-5.pdf

Northern new. (2556). **คาสโน เมียวตี ฝึพนันฝั่งไทยหลังไหล นั่งเครื่องบิน รถ**

ตู้ รถส่วนตัว ข้ามเรือฟรี 24 ชั่วโมง จีน-ได้หัววัน เล็งลงทุน. (ออนไลน์)

สืบค้นจาก <https://northernnewsthailand.com/news/10726/>

สัมภาษณ์ผู้ใหญ่นบ้านบ้านท่าอาจ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม

2562

สัมภาษณ์ครูโรงเรียนบ้านท่าอาจ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม

2562

สัมภาษณ์ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 11

พฤษภาคม 2562

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่าเรือข้ามฟาก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 16

สิงหาคม 2562

สัมภาษณ์ตัวแทนชาวบ้านในชุมชนท่าสายลวด เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562

Translated Thai References

- Child trafficking in the Mekong Sub-region. (2016). (Online), Retrieved on
https://www.safechildthailand.org/sites/default/files/THAI_Child-Trafficking-in-the-Mekong-Sub-Region-Safe-Child-Thailand.pdf
- Entrepreneurs of ferry terminal, Mae Sot District, Tak in August 16, 2019.
[Interview].
- Jarudarongsak, C. (2002). **Effect to Society and Family from Football Betting**. Special case in Master of Public Administration, Public Policy Administration Program, Burapha Business School, Burapha University.
- Northern new. (2013). Casino, Miewwadee, Thai gambler's march, By plane, Van, Personal car, 24 hours free ferry, China-Taiwan, Investment focus. Retrieved on
<https://northernnewsthailand.com/news/10726/> (in Thai)
- Pongpanarat, K. and Teerachote, P. (2016). Youth and gambling: Risk factors, fragility, social impact.(Online), Retrieved on
http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/2559-Kanyanapha-Youth-and-riskfactors.pdf
- Pounpunwong, W. (2018). The preventive measure of gambling problem of Thai youth In Maesod - Myawaddy border. (Online), Retrieved on <http://www.gamblingstudy->

th.org/document_research/191/3/4/%E0%B8%B1youth-
maesod-meawadee/

- Phornprapa, K. (2017). Behavior of Gambling and Thais Comments against Comprehensive Nightclub and Casino Resort In Thailand. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**. 10(2), 1.
- Representative of the Children and Youth Council of Mae Sot District, Tak in May 11, 2019. [Interview].
- Tangseefa, D. (2008). Government Handbook - Drawing of Cultural Area: Discourse, Culture of Thai State and Area of Thai-Malaysia in Sophee Oontayao, (2014). Discourse of Border. **Journal of Mekong Societies**, 10 (3), p. 49-68.
- Santasombat, Y. (2008). **Power, Area and Ethnic Identity Including Politics and Culture of Nation State in Thai Society**. Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organization).
- Samakoses, V. (2008). Gambling or Taking Risk.(Online), Retrieved on <https://thaipublica.org/2013/06/gambling-or-gambling/>
- Sonsuphap, R. (2012). **Gambling Den along the Border – Effect and Solution (Research Paper)**. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- Sonsuphap, R. (2013). Exposed 12 Million Thais March to The Border Dens Per Year, Enriching Asian Gambling Business and Entrepreneurs Focus on Youth's Market.(2016). (Online), Retrieved on <https://www.tcijthai.com/news/2013/01/scoop/2465>

- Sujinpram, W. and team, (2014). Local Gamble: Gambling Business's approaching to Community. Bangkok: Center for Gambling Studies, Faculty of Economics, Chulalongkorn University.
- Thananitithichoti, S. (2018). Module 4 Theory of State and Power. In **Subject No. 81713 - Political Analysis**, Political Science Program, Sukhothai Thammathirat Open University. p. 13-14.
- Teachers of Ban Tha-ad School, Mae Sot District, Tak in August 16, 2019. [Interview].
- The Secretariat of the House of Representatives. (2018). Football Betting Problem of Thai youth in 2018 FIFA World Cup. (Online), Retrieved on http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/jul2561-5.pdf
- Village chief of Ban Tha-ad, Mae Sot District, Tak in August 16, 2019. [Interview]
- Village representative of Tha Sai Luat village in August 16, 2019. . [Interview]
- Wongmonta, S. (2018). Survey of Learning Book of Gambling Protection for Children and Youth in USA and Canada. (Online), Retrieved on http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/ebook-60-24-Sasiwuth.pdf